

Antibiotica...

Registratie van het antibioticagebruik, controle daarop en de 'veelgebruikers' aanpakken. Dat is in het kort wat dierenartsenorganisatie KNMvD nastreeft. Arjan den Hertog, dierenarts bij De Graafschap Dierenartsen (Vorden) en Martijn Weijtens van de directie Voedsel, Dier en Consument van het ministerie van LNV, geven hun visie op de plannen.

'Veelgebruikers aanspreken op hun gedrag'

GEESJE ROTGERS

Dierenartsenorganisatie KNMvD windt er geen doekjes om: de grootvoorschrijvers (dierenartsen) en -gebruikers (veehouders) van antibiotica moeten zo snel mogelijk worden opgespoord en op hun verantwoordelijkheid worden aangesproken. "Iedereen leest de kranten, iedereen weet dat het niet acceptabel is om buitensporig veel voor te schrijven", zegt Arjan den Hertog. Vanuit de veehouderijsectoren wordt met argusogen gekeken naar de dierenartsen. De veterinaire beroepsgroep wil alle leveranties van antibiotica registreren. Vervolgens wil zij de cijfers analyseren en precies in kaart brengen welke dierenartsen te veel voorschrijven. Verschillende vertegenwoordigers van boerenbelangenverenigingen meldden zich al bij de KNMvD. Zij willen bij de plannen betrokken worden. Immers, het antibioticumgebruik gaat evenzeer de veehouders aan, zo vinden zij.

FOTO: TWAN WIERMANS

Den Hertog begrijpt die ophef over de KNMvD-plannen niet. "Als dierenartsenorganisatie gaan wij niet zover dat wij de veehouders aanspreken op hun te hoge verbruik. Dat is de taak van hun eigen belangenorganisaties. Wij willen alleen de 'grootvoorschrijvers' onder de dierenartsen confronteren met hun voorschrijfbeleid." Volgens Den Hertog zijn de dierenartsen verantwoordelijk voor de hoeveelheden antibiotica die op het veebedrijf worden ingezet. Martijn Weijtens van LNV denkt daar net zo over. "De dierenartsen schrijven de middelen voor. Wij vinden het dan ook heel positief dat de veterinaire beroepsgroep de handschoen oppakt en met een plan komt om de voorgeschreven hoeveelheden precies in kaart te brengen en te zoeken naar mogelijkheden om die te verminderen."

De plannen

Sinds 1 februari 2010 registreert de stichting Vetbase de leveranties van antibiotica aan veehouders, paardenhouders en houders van gezelschapsdieren. Vetbase is een samenwerkingsverband van de KNMvD, diergeneesmiddelen-groothandel AUV en de FIDIN (vereniging van fabrikanten van diergeneesmiddelen). Zo'n 90 procent van de dierenartsen heeft

aangegeven te willen deelnemen aan de registratie, de eerste groep laadt zijn gegevens nu al door naar het centrale databestand Vetcis. "De animo voor deel-

Deense systeem niet zaligmakend

Sinds eind 1996 mogen Deense dierenartsen geen medicijnen meer verkopen. Wel voorschrijven, en veehouders halen de middelen bij de apotheek. Verder komt de dierenarts maandelijks op het bedrijf. Er mogen alleen maar medicijnen worden voorgeschreven als daar een dringende reden voor is. In Denemarken vindt daardoor meer diagnostisch onderzoek plaats. Bovendien wordt er stevig gecontroleerd of de behandeling wel echt nodig was. De strenge regels hebben als resultaat dat in Denemarken beduidend minder antibiotica worden gebruikt dan in Nederland. Nadeel is de fikse administratieve lastendruk. Weijtens: "Als overheid zijn wij jaloers op de sluitende gebruiksregistratie in Denemarken. Wij zijn echter geen voorstander van zoveel administratie en zoeken voor Nederland een handzamere werkwijze om het verbruik omlaag te krijgen. Dat het verbruik omlaag moet, dat staat vast."

Zo'n 90 procent van de dierenartsen is bereid om inzicht te geven in de voorgeschreven hoeveelheden antibiotica.

Arjan den Hertog

“De animo onder dierenartsen voor deelname aan een centrale verbruiksregistratie van antibiotica is groot. Dat is begrijpelijk. Wie netjes voorschrijft, vindt het prima dat anderen over de schouder meekijken.”

name onder de dierenartsen is dus groot”, zegt Den Hertog. En dat is begrijpelijk. Wie netjes voorschrijft, vindt het prima dat anderen over de schouder meekijken. Bovendien staat er veel op het spel: het behoud van de veterinaire apotheek. Of dierenartsen in de toekomst diergeneesmiddelen mogen blijven verkopen, hangt onder meer af van het succes van de KNMvD-plannen om het antibioticumverbruik te verminderen. Volgens Weijtens is het een goede zaak dat er niet alleen gekeken wordt naar het verbruik in de intensieve veesectoren, maar ook naar het gebruik in de paardenhouderij en bij gezelschapsdieren. “Antibioticaresistentie speelt bij alle diersoorten.” Dat nog niet alle dierenartsen meedoen

aan Vetcis baart Den Hertog enige zorg. De kans bestaat dat juist de veelvoorschrijvers onder de dierenartsen zich aan de registratie onttrekken. De KNMvD doet er alles aan om iedereen mee te krijgen.

Toezihtouder

De grote angst van veehouders, maar ook van dierenartsen, is de openbaarmaking van de veelgebruikers. “Dat is vooralsnog niet aan de orde”, stelt Den Hertog. Het is nog zeer de vraag wie de veelvoorschrijvers gaat aanspreken. Eind 2009 kwam de KNMvD met het plan voor een Veterinaire Diergeneesmiddelen Autoriteit. Die zou controles moeten uitvoeren en sancties opleggen. “Ten onrechte is de indruk

Beter dat sector het zelf regelt

ontstaan dat het een overheidsdienst zou worden”, stelt Weijtens. Nog afgezien van het feit of zo’n autoriteit er komt, is het zeer de vraag of de overheid erin zal participeren. Weijtens: “Wanneer de overheid de regels stelt, kan dat afbreuk doen aan de motivatie van de ketenpartijen om er actief mee aan de slag te gaan. Het is beter als de sector het zelf regelt. Uiteraard is het ministerie van LNV wel bereid om de

Martijn Weijtens

“Het is een goede zaak dat er niet alleen gekeken wordt naar het verbruik in de intensieve veesectoren, maar ook naar het gebruik in de paardenhouderij en bij gezelschapsdieren. Antibioticaresistentie speelt bij alle diersoorten.”

plannen te ondersteunen, bijvoorbeeld met financiële middelen.” Den Hertog ziet veel voordeel in enige overheidsbemoediging. Dat waarborgt de onafhankelijkheid.

In 2011 moet het antibioticagebruik in de veehouderij met 20 procent zijn teruggedrongen. Lukt dat niet, dan neemt LNV-minister Gerda Verburg maatregelen. Onderzoeksbureau Berenschot ziet weinig in het weghalen van de apotheek bij dierenartsen. Het verandert de relatie tussen dierenarts en veehouder niet. Bovendien is maar 5 procent van de praktijken verantwoordelijk voor 80 procent van het gebruik. Op 24 februari zond Verburg het Berenschotrapport naar de Tweede Kamer. Het is ongewis wanneer die zich over de antibioticadiscussie buigt. §

Hoe ver zijn de sectoren?

Varkenshouderij

- De varkenssector heeft zijn database voor het vastleggen van het diergeneesmiddelgebruik gereed sinds eind januari 2010. Als kengetal voor het antibioticagebruik wordt dagdosering per gemiddeld aanwezig dier aangehouden.
- In de loop van 2010 kunnen twee soorten data worden opgeleverd: de gemiddelde dagdosering per vermeerderingsbedrijf en de gemiddelde dagdosering per vleesvarkensbedrijf. Varkenshouders kunnen vanaf dan hun gebruikscijfers vergelijken met die van collega's.
- De sector heeft nog geen beleid voor te-veelgebruikers.

Pluimveehouderij

- Antibiotica worden met name op vleeskuikenbedrijven toegepast. Op legbedrijven worden antibiotica liever niet gebruikt omdat de eieren dan tijdelijk niet afgeleverd mogen worden. Het antibioticumbeleid richt zich daarom op de vleeskuikensector.
- Op dit moment is het antibioticagebruik op ongeveer 50 procent van de vleeskuikenbedrijven in beeld. De gegevens worden verzameld via de bestaande databank Avidata, waarmee dierenartsenpraktijken hun informatie over onder meer diergezondheid monitoren. De vleeskuikensector hoopt het verbruik op de andere 50 procent dit najaar in beeld te hebben.

- Zodra de sector beschikt over de verbruikscijfers van alle bedrijven, zullen bedrijfsvergelijkingen worden gedaan (*benchmarking*) en speerpunten bepaald voor terugdringen van het verbruik.

Vleeskalvesector

- Binnen de IKB is registratie van het antibioticagebruik verplicht op bedrijfsniveau verplicht. Er wordt nu gewerkt aan digitalisering van die registratie.
- Er is een werkgroep ingesteld om de benchmarking (bedrijfsvergelijking en analyse) van de gebruikscijfers uit te werken.